

Bruxelles, 18. prosinca 2023.
(OR. en)

16683/23
ADD 1

LIMITE

CORLX 1125
CFSP/PESC 1676
CONOP 137
CONUN 311
COARM 328

NAPOMENA

Predmet: Odluka Vijeća za potporu Konvenciji o biološkom i toksičnom oružju (BTWC) za razdoblje 2024. – 2027.
– Prilog

PRILOG

Projekt za potporu Konvenciji o biološkom i toksičnom oružju (BTWC) za razdoblje 2024. – 2027.

1. KONTEKST I OBRAZLOŽENJE

Konvencija o biološkom i toksičnom oružju (BTWC) ključan je element u nastojanjima međunarodne zajednice da riješi problem širenja oružja za masovno uništenje.

BTWC trenutačno ima 185 država stranaka i četiri države potpisnice. Osam država nije potpisalo Konvenciju niti joj pristupilo. Kako bi se uspostavila i podržala snažna globalna norma protiv upotrebe biološkog oružja za nanošenje štete ili ubijanje ljudi, životinja ili biljaka, važno je da se Konvenciji pridruži što više država. Zahtjeve za pravnu i tehničku potporu u postupku pristupanja Konvenciji države često podnose Odjelu za potporu provedbi BTWC-a (ISU).

Iako je BTWC gotovo univerzalan, razine provedbe te Konvencije na nacionalnoj razini uvelike se razlikuju. Zahtjeve za posebnu tehničku i pravnu pomoć ISU-u redovito podnose države članice BTWC-a, često zemlje u razvoju.

Zahtjevi za pomoć za potporu univerzalizaciji i aktivnosti jačanja kapaciteta upućeni ISU-u BTWC-a nadmašuju njegove kapacitete i dostupna sredstva za pružanje pomoći.

Iz tih razloga i u svrhu neposredne i praktične primjene nekih elemenata Strategije EU-a za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje, ovaj će projekt služiti kao instrument operativne politike za daljnje jačanje Konvencije podupiranjem njezine univerzalizacije i provedbe na nacionalnoj razini. Projekt će se temeljiti na uspješnoj provedbi zajedničkih akcija ZVSP/2006/184 i ZVSP/2008/858 te odluka Vijeća ZVSP/2012/421, ZVSP/2016/51, ZVSP/2019/97 i ZVSP/2021/2072.

Projektom će se osigurati ključno praćenje i zamah aktivnosti poduzetih tijekom razdoblja 2019. – 2024. u okviru Odluke Vijeća ZVSP/2019/97 za potporu BTWC-u. Osigurat će se i održivost tih aktivnosti, poboljšati provedba ishoda Devete revizijske konferencije održane u Ženevi od 28. studenoga do 16. prosinca 2022. te poduprijeti program između zasjedanja za razdoblje 2023. – 2026., kako je dogovoreno na Devetoj revizijskoj konferenciji. Projektom će se također dati ključan doprinos povećanju uključenosti i raznolikosti rasprava o BTWC-u, među ostalim povećanom integracijom perspektiva mladih.

Projekt će se 2024. provoditi usporedno s postojećom Odlukom Vijeća ZVSP/2021/2072 (prosinac 2021. – prosinac 2024.), bez udvostručivanja aktivnosti te uz optimalno iskorištavanje moguće sinergije između tih dviju odluka.

Ova Odluka Vijeća bit će sastavljena prema sljedećim načelima:

- (a) uz optimalno iskorištavanje iskustva stečenoga u okviru zajedničkih akcija ZVSP/2006/184 i ZVSP/2008/858 te odluka Vijeća ZVSP/2012/421, ZVSP/2016/51, ZVSP/2019/97 i ZVSP/2021/2072;

- (b) uz pružanje pomoći državama strankama i državama koje nisu stranke BTWC-a na temelju njihovih posebnih potreba i na njihov zahtjev u pogledu pojačane provedbe i univerzalizacije BTWC-a;
- (c) uz poticanje preuzimanja odgovornosti za projekte na lokalnoj i regionalnoj razini radi osiguravanja njihove dugoročne održivosti i izgradnje partnerstva između Europske unije i trećih strana u okviru BTWC-a;
- (d) uz usmjeravanje na ishode Devete revizijske konferencije održane u Ženevi od 28. studenoga do 16. prosinca 2022. i podupiranje novog programa između zasjedanja;
- (e) uz pružanje potpore predsjedateljima sastanaka BTWC-a i optimalno iskorištavanje mandata Odjela za potporu provedbi (ISU);
- (f) uz doprinos napretku u postizanju ciljeva povezanih s mirom, sigurnošću i zdravljem djelotvornom provedbom BTWC-a u državama članicama te njegovom univerzalizacijom.

2. OPĆI CILJ

Cilj je ovog projekta poboljšati nacionalnu i međunarodnu sigurnost od prijetnje koju predstavlja biološko oružje povećanjem globalnog članstva u BTWC-u, jačanjem kapaciteta država stranaka Konvencije za učinkovitu provedbu Konvencije i podizanjem svijesti o važnosti Konvencije među nevladinim organizacijama, civilnim društvom te znanstvenim i tehnološkim zajednicama.

3. POSEBNI CILJEVI

Očekuje se da će se ovim projektom postići sljedeći rezultati:

- a) promicanje univerzalnog pridržavanja BTWC-a poticanjem država koje nisu stranke da bolje razumiju prednosti pridruživanja BTWC-u i aktivnijeg sudjelovanja na sastancima BTWC-a i u drugim aktivnostima,

- b) razvoj nacionalnih kapaciteta za provedbu BTWC-a u zemljama u razvoju kako bi se osigurala njihova učinkovita provedba Konvencije, uz istodobnu uspostavu aktivnih mreža suradnje s nacionalnim partnerima, stručnjacima i nacionalnim institucijama koje mogu pružiti visokokvalitetnu i relevantnu pomoć;
- c) pružanje prilika za razvoj kapaciteta za mlade oblikovatelje politika, znanstvenike i pripadnike akademske zajednice s globalnog juga koji se bave područjima povezanima s BTWC-om, uz poticanje razvoja mreža mladih stručnjaka i iskorištavanje materijala za osposobljavanje koje je razvila Europska unija;
- d) potpora programu između zasjedanja od 2024. do 2026. i
- e) stavljanje u funkciju alata za podizanje svijesti, obrazovanje i uključenost.

4. OČEKIVANI REZULTATI I AKTIVNOSTI

Unija podupire sljedeće aktivnosti koje odgovaraju mjerama iz Strategije EU-a protiv širenja oružja za masovno uništenje:

Aktivnost 1. – potpora za univerzalizaciju BTWC-a;

4.1.1. Svrha aktivnosti

BTWC trenutačno ima 185 država stranaka i četiri države potpisnice (Egipat, Haiti, Somalija i Sirijska Arapska Republika). Osam država nije potpisalo Konvenciju niti joj pristupilo (Čad, Džibuti, Eritreja, Izrael, Kiribati, Komori, Mikronezija (Savezne Države Mikronezije) i Tuvalu). Univerzalizacijom BTWC-a nastoji se proširiti članstvo u Konvenciji kako bi se osiguralo da ima što više država stranaka. Države stranke BTWC-a već dugo smatraju postizanje potpune univerzalnosti Konvencije prioritetom. Kako bi se uspostavila i podržala snažna globalna norma protiv upotrebe biološkog oružja za nanošenje štete ili ubijanje ljudi, životinja ili biljaka, važno je da se Konvenciji pridruži što više država. Strateški i personalizirani naponi uloženi u univerzalizaciju pokazali su se odlučujućima u nedavnim i predstojećim pristupima Konvenciji.

Ta će se aktivnost nadovezati na aktivnosti i postignuća u okviru projekta 1. Odluke Vijeća ZVSP/2019/97 za promicanje univerzalizacije BTWC-a. Glavni će cilj biti jačanje napora koji su trenutačno u tijeku i koji su pokrenuti u skladu s prethodnim odlukama Vijeća.

4.1.2. Opis aktivnosti

Cilj aktivnosti bit će jačanje učinka aktivnosti provedenih na temelju prethodnih odluka Vijeća EU-a i osiguravanje potrebnog daljnjeg postupanja kako bi se zemlje potaknule na ratifikaciju BTWC-a ili pristupanje BTWC-u. To pojačano praćenje bit će ponuđeno najviše dvjema državama, bilo državama potpisnicama BTWC-a ili državama koje nisu potpisnice BTWC-a, koje pokazuju znatan napredak u postupku ratifikacije ili pristupanja. Namjenski posjeti Ženevi i naknadni posjeti bit će usmjereni na posebne zahtjeve za pomoć, uključujući podizanje svijesti o Konvenciji na nacionalnoj razini i pružanje početne pravne i tehničke potpore za provedbu Konvencije. U posjete će biti uključeni i vanjski dionici.

4.1.3. Očekivani rezultati aktivnosti

1. Postizanje toga da nacionalna tijela i dionici u državama koje nisu stranke BTWC-a, uključujući zastupnike u parlamentu, vladine dužnosnike i civilno društvo, stječu bolje razumijevanje prednosti pridruživanja BTWC-u;

2. da veći broj država koje nisu stranke BTWC-a izrazi svoju predanost pridruživanju BTWC-u, započne sa sudjelovanjem u aktivnostima i sastancima te poduzme korake za pristupanje/ratifikaciju.

Aktivnost 2. – Razvoj kapacitetâ za potporu nacionalnoj provedbi BTWC-a;

4.2.1. Svrha aktivnosti

Člankom IV. BTWC-a od država stranaka zahtijeva se da poduzimaju sve potrebne mjere za provedbu Konvencije na nacionalnoj razini. Međutim, razina nacionalne provedbe razlikuje se među državama strankama. Cilj je ove aktivnosti pružiti posebnu tehničku i pravnu pomoć državama strankama koje zatraže takvo jačanje kapaciteta.

4.2.2. Opis aktivnosti

Ovaj će projekt biti usmjeren na unapređenje inicijativa pokrenutih na temelju Odluke Vijeća (ZVSP) 2019/97 u okviru njezinih proširenih programa pomoći i nacionalnih programa pripravnosti. Rasprave i moguće preporuke Radne skupine za jačanje BTWC-a, osnovane na Devetoj revizijskoj konferenciji, o nacionalnoj provedbi pomno će se pratiti i na odgovarajući način integrirati u provedbu projekta.

Državama strankama koje traže takvu pomoć od ISU-a BTWC-a u modularnom pristupu, tj. na temelju navedenih potreba za pomoći dotičnih država, pružat će se sljedeće vrste aktivnosti jačanja kapaciteta:

- podizanje svijesti na nacionalnoj razini o BTWC-u / uvođenje u BTWC;
- zakonodavna pomoć;
- osposobljavanje za pripremu i podnošenje nacionalnih izvješća o mjerama za izgradnju povjerenja (CBM);
- podizanje svijesti o BTWC-u za mlade znanstvenike i sveučilišne studente;

- izrada nacionalnih inventara opasnih patogena;
- potpora u izradi zahtjeva za pomoć iz članka X. za sve ostale zahtjeve za pomoć.

Navedene aktivnosti jačanja kapaciteta pružat će se državama strankama koje traže takvu pomoć na kontinuiranoj osnovi tijekom trajanja projekta i unutar zadanih proračunskih ograničenja. Aktivnosti pomoći po mogućnosti će se provoditi osobno, a internetski formati primjenjuju se kada se smatraju primjerenijima (npr. za događanja za mlade). Tri regionalna centra UNODA-e bit će uključena u organizaciju događanja za jačanje kapaciteta, prema potrebi.

Ako ISU BTWC-a / UNODA ocijeni da zahtjevi za pomoć država nadilaze navedene aktivnosti jačanja kapaciteta, državama će se pomoći u izradi zahtjeva za pomoć iz članka X., a povezivanje s drugim vanjskim pružateljima pomoći olakšat će se u suradnji s ISU-om BTWC-a.

U okviru ove aktivnosti UNODA će partnerski surađivati s državama članicama, stručnjacima i nacionalnim institucijama koji su u mogućnosti pružiti visokokvalitetnu i relevantnu pomoć. Kada je riječ o izradi nacionalnih inventara opasnih patogena, UNODA će nastaviti surađivati s nizozemskim Nacionalnim institutom za javno zdravstvo i okoliš (RIVM) kako bi svake godine pomogla najmanje jednoj državi stranci u tom nastojanju. Sredstva će se koristiti i za nadogradnju i prevođenje postojećeg softvera koji se upotrebljava za upravljanje nacionalnim inventarima opasnih patogena kako bi bio dostupan većem broju država stranaka. UNODA će također nastaviti surađivati s Međuregionalnim istraživačkim institutom Ujedinjenih naroda za kriminal i pravdu (UNICRI), centrima izvrsnosti EU-a za ublažavanje rizika u području KBRN-a te nevladinim organizacijama i skupinama za strateško promišljanje, ovisno o slučaju. Projektom će se također potaknuti države stranke da potiču stvaranje mreža u svojim regijama ili podregijama kad god je to moguće. Stoga bi se, ovisno o posebnim zahtjevima zainteresiranih država za pomoć, mogli predvidjeti i regionalni formati za aktivnosti jačanja kapaciteta.

U okviru ove aktivnosti provest će se jedna vježba stručnog preispitivanja kako bi se dodatno proširila potpora za ovaj koncept. Vježba će se temeljiti na vježbama koje je Francuska provela 2013., zemlje Beneluksa 2015., Maroko 2017. te Kirgiska Republika 2022.

4.2.3. Očekivani rezultati aktivnosti:

1. jačanje nacionalnih kapaciteta država stranaka BTWC-a za provedbu BTWC-a pružanjem namjenske pomoći u utvrđenim područjima potreba, jačanje koordinacije i umrežavanje s dionicima uključenima u postupak BTWC-a te poboljšanje njihovih izvješća BTWC-a, kao što su CBM-ovi;
2. jačanje mogućnosti za suradnju i pomoć država stranaka BTWC-a, podizanje njihove razine povjerenja i jačanje mreže BTWC-a putem razmjena i rasprava u okviru istorazinskog ocjenjivanja;
3. povećanje kapaciteta odabranih država stranaka BTWC-a za sprečavanje napada biološkim oružjem i odgovor na njega.

Aktivnost 3. – Inicijativa „Mladi za biosigurnost”

4.3.1. Svrha aktivnosti

Aktivnost će se temeljiti na aktivnostima i postignućima u okviru projekta 3. iz Odluke Vijeća ZVSP/2019/97. Inicijativom „Mladi za biosigurnost” stvoren je nov i inovativan prostor za perspektive nove generacije stručnjaka za biološku sigurnost te za iskorištavanje stručnog znanja mladih. Stvorena je mreža od više od stotinu nadarenih znanstvenika s globalnog juga, čime je stvorena zajednica mladih stručnjaka koji aktivno sudjeluju u raspravama BTWC-a. Ovom se aktivnošću mladim oblikovateljima politika, znanstvenicima i pripadnicima akademske zajednice s globalnog juga koji rade u područjima povezanim s BTWC-om nastoje pružiti prilike za razvoj kapaciteta.

4.3.2. Opis aktivnosti

U tu će se svrhu organizirati ukupno tri godišnja programa stipendija s po dvadeset sudionika, koji se sastoje od pripremnog internetskog segmenta i osobnog jednotjednog posjeta Ženevi. Cilj je stipendije okupiti mlade s globalnog juga kako bi im se omogućila izloženost multilateralnim pregovorima u okviru BTWC-a i omogućila suradnja s diplomatima i stručnjacima. Posebna pozornost bit će posvećena poticanju sudjelovanja mladih žena s globalnog juga te će stoga jedan od triju programa stipendiranja biti otvoren samo znanstvenicama.

Aktivnost će se temeljiti na uspješnim inicijativama poput Stipendije za mir UNODA-e, proširit će njihov opseg i osigurati kontinuitet već poduzetih napora.

4.3.3. Očekivani rezultati aktivnosti

1. Veće sudjelovanje mladih s globalnog juga, uključujući mlade žene, u procesu BTWC-a, osobito na sastancima i događanjima povezanima s biosigurnošću i uspostavom čvrste mreže mladih znanstvenika s globalnog juga.

Aktivnost 4. — Potpora za program BTWC-a između zasjedanja

4.4.1. Svrha aktivnosti

Programom pokroviteljstva BTWC-a podupiru se države u razvoju da pošalju svoje predstavnike na službene sastanke BTWC-a u Ženevi. Ti sastanci uključuju Revizijsku konferenciju, koja se održava svakih pet godina, kao i sastanke koji se održavaju u razdoblju između revizijskih konferencija. Program pokroviteljstva uspostavljen je na Sedmoj revizijskoj konferenciji (2011.), a obnovljen na Osmoj revizijskoj konferenciji (2016.) te nedavno, na Devetoj revizijskoj konferenciji (2022.). Program pokroviteljstva financira se dobrovoljnim doprinosima država stranaka.

4.4.2. Opis aktivnosti

Ovom aktivnosti podupirat će se i program pokroviteljstva kojim se stručnjacima iz zemalja u razvoju omogućuje sudjelovanje na sastancima između zasjedanja BTWC-a i na Devetoj revizijskoj konferenciji u Ženevi. Program pokroviteljstva koristit će se i za dovođenje dužnosnika iz država koje još nisu stranke Konvencije na sastanke BTWC-a u Ženevi kako bi se upoznali sa službenim sastancima BTWC-a.

4.4.3. Očekivani rezultati aktivnosti:

1. na regionalnoj/podregionalnoj razini postignut je zajednički dogovor o ciljevima programa BTWC-a između zasjedanja od 2024. do 2026. i poboljšana razina priprema država stranaka za sudjelovanje na Desetoj revizijskoj konferenciji 2027.;
2. stručnjaci iz država stranaka BTWC-a stječu bolje razumijevanje programa BTWC-a između zasjedanja i njegovih revizijskih konferencija svojim sponzoriranim sudjelovanjem na tim sastancima.

Aktivnost 5. – Stavljanje u funkciju alata za informiranje, obrazovanje i uključenost

4.5.1. Svrha aktivnosti

Cilj aktivnosti bit će izrada konkretnih i praktičnih alata za obrazovanje i podizanje svijesti te materijala i pristupa za omogućivanje aktivnosti opisanih u navedenim aktivnostima i potporu tim aktivnostima te povećanje opće vidljivosti BTWC-a. Sve aktivnosti provodit će se u skladu sa strategijom UNODA-e za obrazovanje o razoružanju te će se na njoj temeljiti.

4.5.2. Opis aktivnosti

Konkretno, predlaže se izrada nastavnog plana na šest službenih jezika UN-a za učenike u biološkim znanostima kako bi se podigla svijest o stvaranju, razvoju i trajnoj važnosti BTWC-a u održavanju mira i sigurnosti. Posebna pozornost posvetit će se temama od posebnog interesa za studente, kao što su istraživanje dvojne namjene koje izaziva zabrinutost te razvoj znanosti i tehnologije koji su važni za Konvenciju.

Povodom pedesete obljetnice stupanja na snagu BTWC-a 2025. predlaže se organiziranje poludnevne proslave te obljetnice u sjedištu UN-a u Ženevi. Predlaže se i financiranje izrade publikacije povodom obilježavanja pedesete obljetnice, koja će se predstaviti na proslavi.

Kako bi se doprlo do šire publike i olakšali napori kao što su univerzalizacija i pojačana provedba Konvencije, predlaže se i da se internetska stranica BTWC-a prevede na sve službene jezike UN-a jer je trenutačno dostupna samo na engleskome jeziku.

4.5.3. Očekivani rezultati aktivnosti

1. Djelotvorna provedba navedenih aktivnosti i njihov učinak povećavaju se potporom stavljanja u funkciju alata.

5. OSOBLJE

Za provedbu ovog projekta bit će potrebna stalna prisutnost osoblja u Ženevi kako bi se osigurala pojednostavnjena provedba aktivnosti koje su u tijeku od prethodne Odluke Vijeća. Trenutačno osoblje sa sjedištem u Ženevi posvećeno provedbi Odluke uključuje članove osoblja na razinama P3 i G6, a sredstva za člana osoblja na razini P2 osigurava država članica EU-a do listopada 2023.

S obzirom na navedeno područje primjene predloženih aktivnosti te kako bi se osigurala visokokvalitetna provedba i održivost napora i moguća međusobna povezanost s radom radne skupine, predlaže se dodavanje radnog mjesta P2 i zadržavanje prethodno financiranih radnih mjesta P3 i G6. Osoba na radnome mjestu P2 bit će posebno zadužena za provedbu aktivnosti 3., „Mladi za biosigurnost”, te će podupirati provedbu aktivnosti 1., 2. i 5.

6. IZVJEŠĆIVANJE

UNODA / ISU BTWC-a podnositi će VP-u godišnja izvješća o napretku provedbe projekata.

7. TRAJANJE

Ukupno procijenjeno trajanje provedbe projekata iznosi 36 mjeseci.

8. VIDLJIVOST EU-a

UNODA / ISU BTWC-a poduzima sve odgovarajuće mjere za objavljivanje činjenice da je provedene aktivnosti financirala Unija. Te će se mjere provoditi u skladu s Komisijinim Priručnikom za komunikacije i vidljivost za vanjske aktivnosti EU-a koji je utvrdila i objavila Europska komisija. UNODA / ISU BTWC-a stoga će osigurati vidljivost doprinosa Unije primjerenim brendiranjem i oglašavanjem uz isticanje uloge EU-a, osiguravanje transparentnosti njezina djelovanja i podizanje svijesti o razlozima za Odluku, kao i svijest o potpori Unije za ovu Odluku te rezultatima te potpore. Na materijalu izrađenome u okviru projekta isticat će se zastava EU-a na vidljivom mjestu u skladu sa smjernicama EU-a za pravilnu uporabu i reproduciranje zastave.

9. KORISNICI

Korisnici projekta 1. bit će države koje nisu stranke BTWC-a (i države potpisnice i države koje nisu potpisnice) za aktivnosti univerzalizacije, uključujući, prema potrebi, privatni sektor, akademsku zajednicu i nevladine organizacije.

Korisnici projekta 2. u odnosu na aktivnosti razvoja kapacitetâ jesu države stranke BTWC-a, s posebnim naglaskom na države koje su nedavno pristupile Konvenciji.

Korisnici projekta 3. bit će mladi oblikovatelji politika, znanstvenici i pripadnici akademske zajednice iz država stranaka BTWC-a s globalnog juga koji rade u znanstvenim i akademskim područjima povezanim s BTWC-om.

Korisnici projekta 4. bit će dužnosnici država stranaka, posebno oni koji rade na pitanjima povezanim s BTWC-om, poput onih koji su određeni kao nacionalne kontaktne točke te drugi nacionalni stručnjaci koje odrede same države stranke.

Korisnici projekta 5. bit će oni koji proizvode relevantne materijale te oni koji se njima koriste, na primjer učenici i nastavnici, dužnosnici u industriji i nevladine organizacije.
